

Nr 127.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående drligt understöd åt skogvaktaren å Sätenäs egendom O. Boman m. fl.; given Stockholms slott den 1 mars 1946.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Ernst Wigforss.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 1 mars 1946.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, GJÖRES, ERLANDER, DANIELSON, VOUGT, MYRDAL, ZETTERBERG, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG.

Efter gemensam beredning med chefen för försvarsdepartementet anmäler chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, uppkomna frågor om årligt understöd åt skogvaktaren å Sätenäs egendom O. Boman m. fl. samt anför därvid följande.

Enligt ett mellan flygförvaltningen, för Kungl. Maj:t och kronan, samt hovjägmästaren P. A. Lund den 22 september 1938 upprättat köpekontrakt förvärfvade flygförvaltningen av Lund fastigheten Sätenäs 1¹ jämte vissa andra för flygvapnets andra medeltunga bombflottiljs förläggning erforderliga fastigheter i Tuns socken av Skaraborgs län. I kontraktet förklarade

sig köparen medgiva, att de änkor och gamla torpare, som enligt löfte åtnjöte fri bostad och vedbrand, finge kvarbo under enahanda villkor.

Genom beslut den 17 december 1940 fastställde flygförvaltningen vilka personer, som på grund av köparens förenämnda utfästelse vore berättigade till underhåll in natura, samt omfattningen av dessa förmåner. Enligt beslutet skulle envar av åtta namngivna personer i egenskap av flygförvaltningens pensionärer från och med den 1 december 1940 genom ämbetsverkets försorg åtnjuta fri bostad, fri vedbrand och nyttjanderätt till potatisland samt dessutom erhålla vissa kvantiteter mjölk och spannmål in natura. Sedermera utbyttes naturaförmånerna i viss utsträckning mot kontant ersättning.

I proposition nr 101 till 1945 års riksdag hemställde Kungl. Maj:t, att envar av sju i propositionen namngivna understödstagare måtte — utöver förmån av fri bostad och nyttjanderätt till potatisland — från och med den 1 juli 1945 under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära ett årligt understöd av 840 kronor, varå dyrtidstillägg icke skulle utgå. Propositionen bifölls av riksdagen (skr. nr 222).

I skrivelse den 19 oktober 1945 har *flygförvaltningen* anfört bland annat följande.

Allt sedan den 1 november 1917 har å Såtenäs egendom tjänstgjort skogvaktaren Olof Boman, född den 30 juni 1872. Vid tiden för kronans egenomsförvärv hade Boman således i vad avser uppnådd ålder väl kunnat räknas såsom pensionsmässig. Då han emellertid visade sig äga en för sin ålder anmärkningsvärd arbetsduglighet, ansågs icke tillräcklig anledning föreligga att ännu på några år pensionera honom. Boman kom följaktligen icke att upptagas bland de personer, vilka enligt nyssberörda beslut den 17 december 1940 skulle räknas såsom flygförvaltningens pensionärer.

Bomans avlöningsförmåner å Såtenäs egendom ha sedan den 1 juli 1945 utgjort dels årslön av 3 250 kronor inklusive 31 procent dyrtidstillägg, dels ock fri bostad och nyttjanderätt till potatisland. Boman har under hela tiden å Såtenäs varit heltidsanställd, d. v. s. haft en daglig arbetstid av 8—10 timmar.

För närvarande uppbära Boman och hans hustru folkpension. Varken Boman eller hans hustru åtnjuter i övrigt någon ekonomisk förmån från annat håll. Ej heller äger någondera förmögenhet i form av sparkapital eller dylikt.

Enär Boman icke tillhör någon av de personalkategorier, gentemot vilka kronan åtagit sig förpliktelser i nyssberört avseende, föreligger icke någon avtalsenlig skyldighet att bereda honom pension. Därest Såtenäs egendom icke övergått till kronan, hade Boman emellertid med all sannolikhet genom sin förre arbetsgivares försorg kommit i åtnjutande av någon form av pension. Med hänsyn härtill synes Boman ej böra komma i oförmånligare ekonomiskt läge än som varit fallet, om staten icke hade övertagit egendomen. Skäligt synes vara att tillerkänna honom enahanda förmåner som kommit kategorien änkor och gamla torpare vid Såtenäs till del.

Flygförvaltningen har hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att skogvaktaren Olof Boman må från och med budgetåret 1946/47 — förutom fri bostad och nyttjanderätt till potatisland — under sin åter-

stående livstid åtnjuta årligt understöd med 840 kronor från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m.

Försvarets civilförvaltning har med hänsyn bland annat till de särskilda förhållanden, som föranlett beviljande av årliga understöd åt vissa understödstagare vid Såtenäs egendom, tillstyrkt flygförvaltningens hemställan.

Statskontoret har, under erinran att Kungl. Maj:t och kronan vid köp av Såtenäs egendom förbundit sig att övertaga säljarens förpliktelser såsom arbetsgivare för å egendomen anställda jordbruksarbetare, i likhet med flygförvaltningen ansett skäligt, att Boman erhöle årligt understöd av statsmedel å samma belopp, som tillerkänts övriga understödstagare å Såtenäs, eller 840 kronor utan rätt till dyrtidsförmåner.

I en andra skrivelse den 19 oktober 1945 har *flygförvaltningen* ytterligare anfört bland annat följande.

Den 11 december 1944 avled pensionären vid Såtenäs egendom Karl J. Nilsson. Dennes rätt till understöd synes ej vid hans död ha kunnat övergå till hans änka Martina Elisabet Nilsson, född den 26 maj 1868. På grund av åtagandet i köpekontraktet rörande Såtenäs egendom måste emellertid kronan anses ha övertagit ansvaret för att samtliga på egendomen då boende gamla anställda m. fl., bland dem änkan Nilsson, skola få bo kvar på egendomen under »enahanda villkor». Man synes icke kunna härvidlag göra åtskillnad mellan exempelvis dem som vid kontraktets ingående redan voro änkor och dem som senare blivit det.

Då understöd åt änkan Nilsson torde böra utgå enligt liknande grunder som övriga understöd åt änkor och gamla torpare på Såtenäs, får flygförvaltningen hemställa om utverkande av riksdagens medgivande, att änkan Nilsson vid sidan av rätten till fri bostad och nyttjanderätt till potatisland må från och med den 12 december 1944 under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära ett årligt understöd av 840 kronor, varå dyrtidstillägg icke skall utgå.

Försvarets civilförvaltning har under erinran om de särskilda förhållanden, som föranlett beviljande av årliga understöd åt vissa understödstagare vid Såtenäs egendom, samt med hänsyn till att här ifrågavarande änka, därest hon redan vid statens förvärv av egendomen varit änka, med all sannolikhet skulle hava erhållit understöd, tillstyrkt flygförvaltningens hemställan.

Även *statskontoret* har tillstyrkt framställningen och därvid tillika anfört, att Kungl. Maj:t i samband med framläggande för riksdagen av förevarande ärende syntes böra utverka riksdagens bemyndigande att tillerkänna jämväl förre arbetaren Karl Johanssons hustru — för det fall hon lever efter sin man — understöd med samma belopp som nu uppbäres av mannen.

Med hänsyn till de föreliggande omständigheterna vill jag icke motsätta mig myndigheternas förslag angående utverkande av understöd åt skogvaktaren Boman och änkan Nilsson. I anslutning till vad statskontoret anfört synes Kungl. Maj:t, därest riksdagen icke har något att invända här emot, böra äga träffa avgörande i framdeles möjligen inträffande fall av liknande art, i vilka fråga kan uppkomma om understöd åt efterlevande till understödstagare vid Såtenäs egendom.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att envar av skogvaktaren å Såtenäs egendom Olof Boman och avlidne understödstagaren därstädes Karl J. Nilssons änka Martina Elisabet Nilsson må, Boman från och med den 1 juli 1946 och Martina Elisabet Nilsson från och med den 1 januari 1945, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära ett årligt understöd av 840 kronor, varå dyrtidstillägg icke skall utgå.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:
Erik Westerlind.
